

שהיה בה ישוב יהודי³³.

בי"ד שבט שנת רמ"ח הגיע לאלכסנדריא מפרש המשנה הנודע רבי עובדיה מברטנורא. באגרתו הראשונה לאביו מירושלים הוא מספר כי שהה באלכסנדריא שבעה ימים ויש בה כעשרים וחמשה משפחות [לעומת שבע מאות משפחות שהיו במצרים] בבואו לשם נתקבל ע"י "אחד מן הנדיבים אשר שמו ר' משה גראסו"³⁴ והביאו אל ביתו. נראה שר' משה זה היה בר אוריין שכן ר' עובדיה מספר שהיה "קורא עמו בספרי קבלה אשר לו". משם נסע לירושלים בלווית "איש יהודי שנדר ללכת לירושלים לחוג את חג המצות".

בערך בתקופה זו התיישב באלכסנדריא ר' יוסף סכנדר:

והוא הראש והראשון למשפחה מפוארה זו במלכות מצרים ויצא מספרד ובא לאלכסנדריא והיה רופא מובהק ונתיישב בנא אמון ואח"כ הלך למצרים ויסובו את שמו הרב ר' יוסף סכנדר על שבא מאלכסנדריא וקראוהו על שמה³⁵.

בדור הבא הגיע למצרים ה"ה רבינו דוד בן זמרא - הרדב"ז, הוא יצא מספרד עם המגורשים בשנת מזר"ה ישראל יקבץ, והלך לעיר פאס ואחר כך ירד למצרים³⁶. וכנראה שקודם לכך היה מאריה דאתריה בנא אמון³⁷.

תלמידו המובהק³⁸ רבי יעקב קאשטרו המכונה מהריק"ש היה אף הוא כרבו רבה של ארץ מצרים³⁹ ועיקר מושבו שם. אולם נראה שזמן מה קבע דירתו בנא אמון שכן מצאנו בקבלת עדות שהובאה בתשובות מהריק"ש⁴⁰ וזה נוסחא:

בשני בשבת תשעה עשר יום לחודש ניסן שנת שס"ד ליצירה נתקבצו החכמים השלמים יצ"ו וראשי הקהלות אשר פה נא אמון יצ"ו בבית הכנסת של החכם כמוהר"ר יעקב קאשטרו נר"ו⁴¹. ומכאן שישב גם בנא אמון.

33. ראה למשל שו"ת הר"ן סימן לח, מג.

34. "והוא תורגמן לוונציאני ועשיר ונאהב מאוד בארץ ההיא גם מן הישמעאלים".

35. לשון ר' רפאל אהרון בן שמעון, טוב מצרים מערכת א"ב ומקור דבריו בדברי יוסף עמ' 155-156.

36. ר"י סמברי שם עמ' 157, ור' מה שהשיגו בטוב מצרים מערכת ד אות ד ד"ה הן אמת.

37. ר' שלמה חזן, המעלות לשלמה מע"ג מערכת ד אות ב עפ"י תשובות הרדב"ז [בח"א סימן של"ה כותב הרדב"ז: כשהייתי אני באסכנדריא אירע מעשה].

38. "רוב חידושי מהריק"ש הם מדברי הרדב"א". שו"ת מהרי"ף סימן מז.

39. "ופשטו הוראותיו בכל ארץ מצרים" (שה"ג בערכו), ובמח"ב חלק יו"ד סימן מז אות יב כתב: ונהגו בארץ מצרים כמהריק"ש דמארי דאתרא הוא. "ואפי' במקום דפליג על מרן", טוב מצרים בערכו ועיין בתשובת מהר"מ סרגוסי נכדו של מהריק"ש בשו"ת מהרי"ף סימן כג (ושם כותב מהר"מ"ס על מהריק"ש זקני) ור' עוד להלן.

40. שו"ת אהלי יעקב (ליוורנו תקמ"ג) סימן צב דף קמא ע"ב.

41. ראה א. שוחטמן מבוא לשו"ת מהר"מ גאוויון עמ' 81 הע' 370.